

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI DIECEZJALNEGO INSTYTUTU MUZYKI KOŚCIELNEJ W ROKU SZKOLNYM 2016/2017

Rok szkolny 2016/2017 był XLIII rokiem pracy Diecezjalnego Instytutu Muzyki Kościelnej w Opolu. Działalność edukacyjną rozpoczęliśmy w pierwszych dniach września 2016 r., przystępując do zajęć dydaktycznych. Uroczysta inauguracja roku szkolnego miała miejsce 19 października 2016 r. w ramach tzw. Tygodnia DIMK. Po Mszy św. odbyła się akademia inauguracyjna, podczas której wręczone zostały indeksy nowo przyjętym uczniom, zaś absolwentom – dyplomy muzyka kościelnego–organisty (II kategoria muzyka kościelnego). Otrzymali je: Magdalena Rupalska-Kulczyk, Weronika Łaszewska, Natalia Koziołek i Marek Hindera. Dyplom ukończenia dwuletniego podyplomowego kierunku „prowadzenie zespołów śpiewaczych” otrzymały trzy osoby: Dorota Woszek, Adam Dziurowski i Tomasz Czerner. Świadectwo ukończenia cyklu zajęć w Ogródku Muzycznym otrzymało jedenaścioro dzieci: Emilia Waleska, Patrycja Kwiatek, Martyna Frankowicz, Rafał Świtała, Patryk Ledwig, Adrianna Rawicka, Paweł Gajewski, Paulina Buchta, Anna Buchta, Julia Błagitka i Piotr Barełkowski. Warto nadmienić w tym miejscu, że w uroczystej inauguracji wziął także udział nasz gościnnie profesor – Saori Makino z Tokio (emerytowany prof. fortepianu w *Akademie für Musik und Kultur* w Mannheim).

Wyżej wspomniane inauguracje (ta formalna i ta nieformalna) były jedynie uwerturą do absolutnie historycznego wydarzenia, jakie stało się udziałem ośrodka kształcenia organistów w Opolu, który funkcjonuje od 1974 r. 29 października 2016 r. miało miejsce uroczyste otwarcie nowej siedziby Diecezjalnego Instytutu Muzyki Kościelnej przy ul. Grunwaldzkiej 7 z udziałem zaproszonych gości, m.in. ks bp. Rudolfa Pierskały, Patryka Jakiego – Sekretarza Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości, sponsorów i wielu zaproszonych osób. Do użytku po remoncie została oddana jedna z trzech kondygnacji nowej siedziby. Przebieg uroczystości relacjonowały ogólnopolskie i regionalne media. Nie sposób opisywać tego wydarzenia nie używając wyszukanych epitetów i komparacji. Kiedy dodamy do tego, że Sąd Rejonowy w Opolu 17 listopada 2016 r. nadał DIMK status organizacji pożytku publicznego i mogliśmy w 2017 r. zbierać tzw. 1%, powoduje to, iż nasz Instytut ma dobre umocowanie lokalowe i prawne. To z kolei przekłada się na absolutnie unikalną możliwość stworzenia nowoczesnego i profesjonalnego ośrodka kształcenia muzyczno-kościelnego. Złożenie w nasze ręce tego potencjału jest błogosławieństwem i wyzwaniem jednocześnie. Wyzwanie to podejmujemy naszą pracą i zaangażowaniem, dzięki czemu już w nowym roku szkolnym oddamy do użytku całą wyremontowaną siedzibę. Poczynaliśmy w roku sprawozdawczym wiele grantów infrastrukturalnych, *sponsoring*

osób prywatnych i firm. A wszystko to dla rozwoju Diecezjalnego Instytutu Muzyki Kościelnej – na chwałę Boga i pożytek wiernych Kościoła rzymskokatolickiego na Śląsku i poza jego granicami.

Wszystkim – osobom, ministerstwom, firmom, instytucjom, managerom, ludziom dobrej woli, pracownikom, rodzicom i uczniom DIMK – składam serdeczne podziękowania. Nie sposób wymienić wszystkich z imienia i nazwiska w krótkim rocznym sprawozdaniu. Ale uroczystości te rozpoczęliśmy Eucharystią, wypowiadając ich wszystkich przed Bogiem, „który był i który jest, i który przychodzi”.

Szczególną wdzięczność kierujemy w stronę osób związanych z patronatem diecezjalnym i środowiskiem naukowym. Są to: najpierw Biskup Opolski Andrzej Czaja wraz z księżmi biskupami pomocniczymi: Pawłem i Rudolfem, dziekan Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego – ks. prof. dr hab. Radosław Chałupniak, oraz dyrektor Wydziału Finansowo-Administracyjnego Kurii Diecezjalnej w Opolu – ks. dr Ginter Żmuda. Wymienić wreszcie należy tu również pracowników Katedry Muzyki Kościelnej i Wychowania Muzycznego Instytutu Liturgii, Muzyki i Sztuki Sakralnej Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego: mgr Gabrielę Czurlok, prof. dr hab. Remigiusza Pośpiecha, ks. dr. Joachima Waloszka, ks. dr. Franciszka Koeniga oraz dr. Mariusza Pucię. Wszystkim wyżej wymienionym osobom należą się serdeczne wyrazy szacunku i podziękowanie za wszelką pomoc, życzliwość i inspirację.

Każdego roku przystępując do sporządzania sprawozdania stawiam sobie pytanie: W jaki sposób zrelacjonować bogactwo wydarzeń minionego roku szkolnego? Ilość działań, które podejmujemy, i owoce pracy rady pedagogicznej oraz uczniów są tak okazałe, że nie sposób przedstawić ich w całej rozciągłości. W tegorocznym sprawozdaniu zastosuję metodę wyliczania najważniejszych wydarzeń.

Gościnni wykładowcy

19 września 2016 r. – dr hab. Agnieszka Franków-Żelazny (Akademia Muzyczna we Wrocławiu, dyrygentka Chóru Narodowego Forum Muzyki we Wrocławiu i Polskiego Narodowego Chóru Młodzieżowego): kurs interpretacji muzyki chóralnej.

17–23 października 2016 r. – prof. Saori Makino z Tokio (emerytowany prof. fortepianu w *Akademie für Musik und Kultur* w Mannheim): kurs interpretacji muzyki fortepianowej oraz recital fortepianowy.

15–17 listopada 2016 r. – prof. Suzanne Z'Graggen z Lucerny (prof. muzyki kościelnej w *Hochschule für Musik Luzern*): kurs interpretacji muzyki organowej.

22–27 listopada 2016 r. – prof. Seiji Makino z Tokio (*St. Gregorius House* – szkoła muzyki kościelnej dla chrześcijan z Japonii): kurs interpretacji muzyki chóralnej.

13 marca 2017 r. – dr hab. Michał Sławecki (UMFC Warszawa): warsztaty z zakresu prowadzenia zespołów śpiewaczych i wykonawstwa chorału gregoriańskiego.

26–28 maja 2017 r. – prof. Jaroslav Tůma z Pragi (*Academy of Performing Arts*): kurs interpretacji muzyki organowej.

1–4 czerwca 2017 r. – prof. Stefan Baier (*Hochschule für Katholische Kirchenmusik und Musikpädagogik* w Ratyzbonie): kurs interpretacji muzyki organowej; przewodniczenie pracom jury III Międzynarodowego Festiwalu Młodych Organistów im. Śląskich Muzyków Kościelnych.

Ważniejsze koncerty

8 października 2016 r. – Vrbno pod Pradědem: na zaproszenie chóru *Pěvecký Sbor Města Vrbna p. Pradědem* (dyr. Leoš Sekanina) wyjazd z chórem *Schola Cantorum Opoliensis* (dyr. A. Szczędzina, T. Eckert) na *XXII Mezinárodní Festival Pěveckých Sborů 2016*. Drugim celem wizyty było omówienie przygotowań do złożenia międzynarodowego projektu DIMK – *Pěvecký Sbor Města Vrbna p. Pradědem*.

W dniach 22–26 marca 2017 r. chór *Schola Cantorum Opoliensis* przebywał w Belgii i Niemczech, gdzie koncertował oraz odwiedził znaczące miejsca dla całej Europy. Chór złożył wizytę w Parlamencie Europejskim na zaproszenie europosłanki Danuty Jazłowieckiej, pochodzącej z Opola, jednak głównym celem chórzystów było reprezentowanie Opolszczyzny 23 marca w siedzibie Ambasady RP w Brukseli podczas dorocznego „Kulturalnego Domu Polski Południowej”. Chór wystąpił także na koncercie w kościele dominikanów w Brukseli (razem z chórem *Domino Cantes*, działającym przy tamtejszej parafii), zaś w drodze powrotnej zespół zwiedził katedrę w Akwizgranie i zaśpiewał w jej wnętrzu, a także odwiedził Simonskall i koncertował w Bergstein.

3–4 kwietnia 2017 r.: *Heinrich Ignaz Biber (1644–1704), Sonaty różańcowe* – wykonawcy: Hildegard Senninger (skrzypce) i Stefan Baier (klawesyn) – w ramach II Tygodnia Muzykologii.

23 kwietnia 2017 r. – prof. Stefan Baier (*Hochschule für Katholische Kirchenmusik und Musikpädagogik* w Ratyzbonie) w ramach poremontowego poświęcenia organów w kościele pw. św. Katarzyny w Kędzierzynie-Koźlu (Sławięcicach).

3–4 czerwca 2017 r. – Opole – Branice – Głuchów k. Rawy Mazowieckiej: koncerty chóru *Schola Cantorum Opoliensis* (dyr. A. Sikora, T. Eckert) oraz zespołu instrumentów dętych kierunku „kapelmistrz orkiestry dętej” w DIMK (dyr. K. Peczkis, M. Śmiech), jak również w Branicach z chórem z Czech – *Pěvecký sbor města Vrbna pod Pradědem* (dyr. L. Sekanina, J. Friedl), wykonując m.in. *Missa brevis in honorem Reginae sacratissimi Rosarii* op. 1 Maxa Filkego. Koncert w Branicach zorganizowano w związku z realizacją projektu „Pochwała muzyki” finansowanego przez Euroregion Pradziad: DIMK – *Pěvecký Sbor Města Vrbna p. Pradědem*.

Obecność w mediach

Całoroczna audycja w Radio Doxa „Uczymy piękna” była emitowana w każdą czwartą sobotę miesiąca o godz. 21:05. Nad całością czuwała Estera Baksik.

20 grudnia 2016 r. – nagranie audycji *Oblicza wiary* dla TVP Opole w częściach: w *Cellarium* oraz w DIMK (red. D. Bogacz-Kotulak) – emisja 8 stycznia 2017 r.

27 stycznia 2017 r. – wywiad dla Radia Watykańskiego w magazynie „Muzyka liturgiczna” – rozmowa Tomasza Siniewa z autorem niniejszego sprawozdania.

Granty

Joseph Habel (1840–1920) – organmistrz z *Bliszczyca na Śląsku*, projekt nr 00605/2015/TM współfinansowany ze środków Fundacji Współpracy Polsko-Niemieckiej z siedzibą w Warszawie; wnioskodawca – Diecezjalny Instytut Muzyki Kościelnej w Opolu (Dyrektor DIMK, ks. dr hab. Grzegorz Poźniak – kierownik projektu), partner – *Hochschule für katholische Kirchenmusik und Musikpädagogik* w Ratyzbonie (rektor prof. Stefan Baier); okres realizacji 15 VI–30 XI 2016 r.

20 marca 2017 r.: podpisanie umowy na realizację projektu: „Najstarsze organy Opoli”, umowa nr CDO.525.3.2017 o wsparcie realizacji zadania publicznego, zawarta 20 marca 2017 r.: Miasto Opole (Prezydent Arkadiusz Wiśniewski) – Diecezjalny Instytut Muzyki Kościelnej w Opolu (Dyrektor DIMK, ks. dr hab. Grzegorz Poźniak) – kierownik projektu: ks. dr hab. Grzegorz Poźniak; czas trwania projektu: 1 II–30 VI 2017 r.

6 czerwca 2017 r. – Projekt Euroregionu Pradziad „Pochwała muzyki” (czas realizacji: 1 V–31 XII 2017 r.) – partnerzy: *Pěvecký sbor města Vrbna pod Pradědem* i diecezja opolska (Diecezjalny Instytut Muzyki Kościelnej), zarejestrowany pod numerem CZ.11.4.120./0.0/0.0/16_009/0000887 – współautorzy: Jana Zaoralova, Estera Baksik, Karolina Pawlik, ks. Grzegorz Poźniak (sygnowane przez stronę czeską).

Aktywność uczniów

22 listopada 2016 r. odbył się VI Ogólnopolski Konkurs Diecezjalnych Studiów Organistowskich w Tarnowie. Mikołaj Szczęsny (klasa organów mgr Anny Sikory) zajął I miejsce, Maciej Albert (klasa organów mgr Anny Sikory) – II miejsce, a Szymon Marzok (klasa organów mgr Gabrieli Czurlok) – wyróżnienie za wykonanie utworu dowolnego.

11 kwietnia 2017 r. na Uniwersytecie Katolickim w Ružomberku (Słowacja) odbył się festiwal *Student Artist Activity*. Nasi uczniowie zdobyli następujące nagrody: Mikołaj Szczęsny (klasa organów mgr Anny Sikory) – I miejsce; Karolina Pawlik (muzykologia UO, klasa organów mgr Gabrieli Czurlok) – II miejsce; Szymon Marzok (klasa organów mgr Gabrieli Czurlok) – III miejsce oraz nagroda specjalna za wykonanie *Toccaty* M. Sawy.

1 czerwca 2017 r. odbył się III Międzynarodowy Festiwal Młodych Organistów im. Śląskich Muzyków Kościelnych w Opolu, gdzie nasi uczniowie występowali z dużym powodzeniem i entuzjazmem.

Wydawnictwa

G. POŹNIAK, *Joseph Habel (1840–1920)* – organmistrz z *Bliszczyca na Śląsku* (Muzykologia Opolska * Studia i Materiały 1), Opole 2016, ss. 130.

G. POŹNIAK, *Katalog organów w kościołach ewangelickich Opolszczyzny* (Muzykologia Opolska * Studia i Materiały 2), Opole 2017, ss. 98.

[CD] G. POŹNIAK (red.), Maciej Lamm gra na organach (Opole, kościół pw. św. Sebastiana), (seria: Organy Śląska Opolskiego, vol. 17), *Civibus urbis Opoliae*, Opole 2017.

G. POŹNIAK (red.), *Śląskie organy V* (Muzykologia Opolska * Studia i Materiały 3), Opole 2017, ss. 272.

[CD] G. POŹNIAK (red.), Jaroslav Tůma gra na organach (Pokój, ewangelicki kościół Księżnej Zofii), (seria: Organy Śląska Opolskiego, vol. 18), *Solum Carolomen*, Opole 2017.

Z innych ważnych faktów zauważyć należy jeszcze, że 5 kwietnia odbyła się V konferencja organoznawcza *Śląskie organy*, współorganizowana przez nasz Instytut oraz Katedrę Muzyki Kościelnej i Wychowania Muzycznego WT UO. Wcześniej, bo w dniach 26 lutego – 5 marca 2017 r., w Hawanie (*Aula Magna del Centro Cultural P. Félix Varela*) odbyła się cykliczna impreza *IV Semana De Música Sacra de la Habana 2017* pod tytułem *Mensajesacro-musical de épocaspretéritas y contemporáneas*, podczas której piszący te słowa wygłosił cykl wykładów o relacji liturgii i muzyki liturgicznej (*Ciclo de conferencias „Introducción a la Liturgia” – Esteciclo de cinco conferenciaspretendepreparar al asistente en cuestionesrelacionadas a los distintosmomentos del rito, el añolitúrgico y la relaciónqueexisteentreestostemas y el repertorio de música sacra*). Wykłady zorganizowane zostały we współpracy ośrodka hawańskiego z Ambasadą Rzeczypospolitej Polskiej w Hawanie i Diecezjalnym Instytutem Muzyki Kościelnej w Opolu. W letnim semestrze (10 marca – 7 czerwca) gościliśmy w naszych progach Karen Hernandez Aguilera – stypendystkę z Kuby.

W roku sprawozdawczym odbył się konkurs kompozytorski. Biskup Opolski Andrzej Czaja, wpisując się w obchody 800-lecia miasta Opola, zaprosił twórców muzyki liturgicznej do przygotowania nowych śpiewów ku czci Matki Bożej Opolskiej. Pierwsze wykonanie pieśni miało miejsce podczas uroczystej Mszy św. 21 czerwca 2017 r. Organizatorami konkursu kompozytorskiego byli: Diecezjalny Instytut Muzyki Kościelnej oraz kierunek „muzykologia” Uniwersytetu Opolskiego.

W DIMK otwarta została Pracownia Badań Naukowych, której pracownikami zostali (na zasadzie porozumienia o wolontariat) dr A. Prasał oraz ks. dr hab. R. Bernagiewicz. Osoby te reprezentują nasz Instytut i pod naszym szyldem publikują i biorą udział w konferencjach. Pracownia Badań Naukowych otworzy w najbliższym czasie swoją własną serię wydawniczą.

Tradycyjnie odbywały się: Przegląd Scholi Liturgicznych „Wrzosola 2017” – 1 kwietnia 2017 r., Przegląd Chórów Parafialnych wraz z Pielgrzymką na Górę św. Anny – 10-11 czerwca 2017 r. (za te wydarzenia odpowiedzialny był ks. Piotr Kierpal – duszpasterz muzyków kościelnych diecezji opolskiej), III Międzynarodowy Konkurs Młodych Muzyków Kościelnych im. Śląskich Muzyków Kościelnych – 1 czerwca 2017 r., za który odpowiedzialne były: dr Beata Bączkiewicz oraz mgr Gabriela Czurlak (*jury*: Brygida Tomala – przewodnicząca, prof. Stefan Baier – rektor HfKM w Ratyzbonie, prof. dr hab. Władysław Szymański – rektor AM w Katowicach). W ryt-

mie dorocznej pracy funkcjonowało ponadto duszpasterstwo muzyków kościelnych pod okiem ks. Piotra Kierpala. Odbył się adwentowy i wielkopostny dzień skupienia oraz wakacyjne rekolekcje.

Cieszyły nas również wyróżnienia i nagrody, jakimi wyróżniono nasze środowisko: dyrektor DIMK otrzymał z rąk Marszałka Województwa Opolskiego wyróżnienie za działania na rzecz pielęgnowania i pomnażania dorobku kulturowego Śląska Opolskiego, natomiast prof. Remigiuszowi Pośpiechowi, wieloletniemu dyrektorowi naszej szkoły organistowskiej, wręczono nagrodę *Hyacinthus Opoliensis* – najwyższe wyróżnienie przyznawane osobom świeckim szczególnie zasłużonym dla diecezji opolskiej.

Oczywiście to jedynie niektóre z wydarzeń. Mam świadomość, że dokonałem koniecznych, acz trudnych skrótów i wyborów z bogato zapisanych kart kroniki naszego ośrodka w mijającym roku szkolnym. Proszę wierzyć, że dyrekcja i rada pedagogiczna Diecezjalnego Instytutu Muzyki Kościelnej zauważają i doceniają każdą aktywność uczniów. Cieszymy się z tego, że dobrostan i rozwój muzyki kościelnej Kościoła opolskiego jest przede wszystkim dziełem wspólnym. Wszyscy musimy pamiętać, że to mnogość, wielowymiarowość i suma naszych talentów oraz różnego rodzaju zaangażowania przekładają się na rozśpiewany na chwałę Bożą Śląsk Opolski.

Proszę pozwolić mi przejść teraz do statystyk i liczb. Po egzaminach wstępnych i cyklu rekrutacyjnym liczba uczniów Diecezjalnego Instytutu Muzyki Kościelnej wynosiła 117 osób. Na kierunku „organista” uczyły się 73 osoby (I – 14 osób; II – 23 osoby; III – 14 osób; IV – 13 osób; V – 5 osób; w toku wyrównawczym – 4 osoby). Na kierunku „prowadzenie zespołów śpiewaczych” uczyło się 9 osób, na kierunku „kapelmistrz orkiestry dętej” – 4 osoby, na podyplomowym kierunku „organista – 2 osoby, w Ogródku Muzycznym – 19 dzieci. W naszych zespołach śpiewaczych zaangażowanych było ok. 50 osób. Ponadto w roku sprawozdawczym prowadziliśmy Kurs psalterzystów, na który uczęszczało 10 osób, oraz Kurs przygotowawczy – dla 1 osoby. Razem każdego tygodnia przychodziło do nas ok. 150 osób na zajęcia.

W roku sprawozdawczym otworzyliśmy nowy, dwuletni kierunek podyplomowy – „kapelmistrz orkiestry dętej”. Chcemy wyrazić w ten sposób troskę o czcigodne śląskie tradycje, które kultywują muzykowanie na instrumentach dętych. Dlatego też pracę w Diecezjalnym Instytucie Muzyki Kościelnej podjęli: Karolina Peczkis oraz Marek Śmiech, tworząc zespół dydaktyczny kierunku „kapelmistrz orkiestry dętej”. Z naszego grona odeszła Agnieszka Hyla. Tym samym grono nauczycielskie tworzyło 20 pracowników.

W trakcie roku szkolnego zmarła po ciężkiej chorobie mgr Aleksandra Kościów, prowadząca w naszej szkole klasę fortepianu. Z żałobnych wiadomości odnotować należy jeszcze tragiczną śmierć naszego ucznia, Piotra Burka, który zginął w wypadku samochodowym podczas wakacji. Te wstrząsające informacje, które kończą dział statystyk szkolnych, niech będą też okazją to wypowiedzenia mojego ogromnego uznania za postawę, która mówi, że jesteśmy ze sobą na dobre i złe. Bardzo dziękuję

za wszystkie szczerze odruchy poruszonych serc, związane z uroczystościami żałobnymi w naszej szkole.

Na koniec proszę przyjąć moje najszczerze podziękowania za całokształt pracy i zaangażowania na polu muzyki kościelnej w diecezji opolskiej. Całej radzie pedagogicznej dziękuję za radosne podejmowanie trudu edukacyjnego w naszej szkole; dziękuję za wyrozumiałość, zaangażowanie oraz wszelką pomoc i życzliwość. Moim zastępczyniom – dr Beacie Bączkowicz oraz mgr Gabrieli Czurlok, jak również pracującej w zarządzie DIMK mgr Wiesławie Pośpiech dziękuję za kreatywność i nadzwyczajną współpracę, a Esterze Baksik za wspaniałą promocję naszego Instytutu. Wypada mi życzyć, a jednocześnie modlitewnie prosić, by nowy rok szkolny, który dziś uroczyście inaugurujemy, był równie obfity w Boże błogosławieństwo dla nas wszystkich: nauczycieli, osób odpowiedzialnych, grona pedagogicznego i wszystkich muzyków kościelnych diecezji opolskiej.